

Oponentský posudek na diplomovou práci Simony Zaplatílkové „Registrovaná partnerství osob stejného pohlaví z pohledu etiky a práva“

Téma, které si autorka pro svou diplomovou práci zvolila, je formulováno s nárokem na interdisciplinární charakter analýzy problematiky registrovaného partnerství, tj. sledování této problematiky optikou pohledu etiky a z hlediska práva a právního ukotvení.

Svou práci autorka rozčlenila do 5 kapitol.

První kapitolu své práce autorka nazvala příliš široce a je zřejmé, že tuto ambici by nemohla ani v rozsahu celé diplomové práce (natož jedné kapitoly) naplnit. V této kapitole „Dějiny homosexuality v evropském kontextu“ (s. 10 – 24) představuje na historickém průřezu antiky (starověkého Řecka a starověkého Říma), středověku, novověku a 20. století „dobová“ pojetí problému homosexuality a postoje k ní. Stručně, ovšem výstižně, se tu autorce podařilo charakterizovat specifika těchto jednotlivých historických náhledů a postojů k homosexualitě. V kapitole druhé „Registrované partnerství z pohledu práva v ČR“ (s. 25 – 47) autorka nejprve uvádí pojetí homosexuality na území českých zemí, přičemž se zaměřuje na tereziánské Constitutio Criminalis, „Všeobecný zákoník o zločinech a trestech na ně“ vydaný Josefem II., „Zákoník o zločinech a těžkých policejních přestupcích“ vydaný za vlády Františka II. a „Zákon o zločinech, přečinech a přestupcích“ z roku 1852. Pak přechází k zákonům a zákonným dokumentům vydaným ve 20. století. Nerozumím zde autorčině tvrzení, že tyto zákony (kromě 20. století) jsou mezníky, které vedly k dekriminálnímu homosexualitě (jak píše autorka na s. 25 své práce) – vždyť všechny jí uvedené zákoníky homosexualitu jako trestný čin tvrdě trestají! V další části druhé kapitoly, týkající se 20. století (s. 27 – 47), je výklad již více zaměřen na právní hledisko. Autorka zde uvádí konkrétní zákoníky, zákony a jejich paragrafy, na nichž velmi dobře ilustruje proces cesty k registrovanému partnerství. Dobře si tu všimá také velkého významu jednotlivých hnutí a iniciativ v boji za práva homosexuálů. Podrobně mapuje proces legislativního prosazování zákona o registrovaném partnerství z různých stran politického spektra. Tato část její práce představuje zajímavý a poučný přehled s konkrétně ilustrující výpovědní hodnotou. Zároveň si je autorka dobře vědoma skutečnosti, že přijetí zákonů respektujících práva „4% menšiny“ se nikdy zcela nekryjí s postojem společnosti.

V kapitole třetí „Problematika registrovaného partnerství“ (s. 48 – 75) autorka charakterizuje postoje k homosexualitě v judaismu, křesťanství a islámu, přičemž také specifikuje pohled na registrované partnerství z hlediska jednotlivých církví. Od subkapitoly 3.4. „Problematika adopce dětí homosexuálními páry“ (s. 60 – 75) však optiku jednotlivých náboženství a církví opouští a věnuje se problému adopce dětí homosexuálními páry, postavení dětí v registrovaném partnerství a problému dárcovství krve.

Kapitola čtvrtá „Vztah práva a morálky“ (s. 76 – 80) je nepochopitelně svým rozsahem nejkratší, přestože vzhledem k tématu diplomové práce by měla mít jedno z klíčových postavení. Také obsahově ji považuji za nejslabší část celé práce, neboť autorka se tu omezila pouze na etymologii pojmů „etika“, „morálka“ a „právo.“ Subkapitola 4.3. nesoucí název celé kapitoly („Vztah práva a morálky“) je neuvěřitelně „plochá“ a čítá rozsah pouhé 1 normostrany!

Kapitola pátá „Sociologický průzkum“ (s. 81 – 94) obsahuje popis a zpracování autorčiny sociologické sondy do názorů respondentů na sledovanou problematiku. Hypotézy, které si pro svůj sociologický průzkum autorka vytyčila, jsou však již poměrně dlouhou dobu prokázaným faktem! Např. že mladá generace je k problému homosexuality aj. tolerantnější než generace starší; ženy než muži; že víra v Boha se projevuje v záporných odpovědích na registrované partnerství a adopci homosexuálními páry.... Autorka v úvodu svého průzkumu

uvádí, že celý dotazník zodpovědělo 142 respondentů, ale v tabulkách přílohy č. 5 (s. 116 – 118) je uvedeno 143 respondentů.

V Závěru své práce (s. 92 – 94) autorka do značné míry opakuje to, co je obsaženo již v jejím Úvodu, ale snažila se zde také o přehledné shrnutí podstatných souvislostí sledované problematiky.

Celkové hodnocení:

Předložená diplomová práce patří svým rozsahem k nadstandardním pracím. Šíře záběru, jež se autorka snažila ve své práci postihnout, jde však někdy na úkor obsahu. Autorka je silná tam, kde jde o deskriptivně analytický přístup; oproti tomu však slabší v postihování významově podstatných souvislostí a ve zvládnutí metodologie. V práci absentuje konkretizace etického, resp. morálního pohledu na sledovanou problematiku a formulování konkrétních korespondencí a divergencí mezi eticko-morálním a právním pohledem na danou problematiku. K silným stránkám práce patří autorčino velmi kultivované vyjadřování a bohatý poznámkový aparát. Na druhé straně však, některé publikační tituly, z nichž autorka ve své práci cituje, nejsou uvedeny v seznamu použité literatury a naopak, což je dost tristní, autorka v seznamu *použité* literatury uvádí z celkového počtu 52 titulů 28 (!) publikací, z nichž nenajdeme v celé její práci ani jedinou citaci.

Diplomovou práci i přes uvedené výhrady **doporučuji** k obhajobě.

Otázky k obhajobě:

1. Na straně 24 své práce píšete: „Tímto se vyvrací myšlenka některých, že se jedná o výdobytek moderní společnosti.“ Uveďte kdo/kteří konkrétně zastává(jí) názor, že problém homosexuality je výdobytkem až moderní společnosti?
2. Jak vysvětluje L.L. Fuller vztah práva a morálky?
3. Konkretizujte *etické* problémy registrovaného partnerství osob stejného pohlaví.

19. 12. 2013

PhDr. Věra Jirásková, Ph.D.